

Birinci Yılında Gezi Hareketi - 2

Gezi Hareketi'nin Kazanımları ve CHP

Gezi Hareketi kendiliğinden, tabandan ve aşağıdan yukarıya doğru gelişmiş bir toplumsal harekettir. Hareketi tertipleyen tek bir siyasi örgüt veya merkezi iradeden söz edilemez. İlişki ağları yatay olarak ve çoğunlukla süreç içerisinde oluşmuştur. Bireyler, arkadaş grupları ve farklı siyasi gruplar Gezi'ye özgür biçimde ve gönüllü olarak katılmıştır. Kimse kimseyi yönlendirmemiş, kışkırtmamış, zorlamamıştır. Gezi Hareketi, eşitlikçi, herkesi içeren ve yeni katılımlara açık toplumsal ve siyasi bir hareketin nasıl gelişebileceğini göstermiştir.

Gezi Hareketi'nin Uzun Soluklu Etkileri

Gezi Hareketi sonrasında eylemcilerin birlikte hareket etmeye devam edip etmeyecekleri ve ortaya iddialı bir siyasi hedef koymayı başarıp başaramayacakları, üzerinde en çok durulan sorular olmuştur. Protesto eylemlerine katılım zaman içerisinde düşmüştür. Gezi Hareketi, ilk günlerde düşünüldüğü gibi farklı siyasi grupların ve bireylerin ortak siyasi platformuna ve giderek kurumsal bir siyasi harekete dönüşmemiştir. Gezi Hareketi içinde yer alan çeşitli grupların arasındaki farklılıkların altı zamanla daha fazla çizilmeye başlamıştır. Hareket kapsayıcı bir örgütlenme, program ve önderlik geliştirememiştir. Yeni bir siyasi örgüt kurma, kurumsal siyasete ve mevcut siyasi partilere destek verme, yeni katılım biçimleri ve yeni politikalar oluşturma gibi seçenekler uzun süre tartışılmıştır.

Gezi Hareketi'nin çok önemli ve kalıcı sonuçlarını iyi görebilmek için bu soruların dışına çıkmak gerekmektedir. Bir kere, Gezi Hareketi'nin çeşitli toplum kesimlerinde yarattığı iyimserlik havası ve sinerji devam etmektedir. Gezi Hareketi'nin sağladığı en önemli kazanımlardan birisi, gençlerin korku ve çaresizlik kültürünü yenmiş olmalarıdır. Gezi Hareketi, toplumsal

ve siyasi muhalefetin demokratik mücadele bilincini, azmini ve kararlılığını artırmıştır. Gezi'de ortaya çıkan zengin insan kaynağı, yeni muhalefet biçimleri ile yeni politika ve ittifak arayışlarını teşvik etmektedir. Kuşkusuz ki ortaya çıkan en önemli sonuç, Gezi Hareketi'nin, siyasi partileri ve aktörleri siyaseti yeniden, daha kapsamlı ve daha iddialı biçimde düşünmeye zorlaması olmuştur.

Gezi Hareketi, eşitlikçi, herkesi içeren ve yeni katılımlara açık toplumsal ve siyasi bir hareketin nasıl gelişebileceğini göstermiştir.

Gezi, Katılan Her Bireyle Renklendi

Gezi Hareketi'nin, eylemlere katılan bireyler için ifade ettiği anlam, diğer bir deyişle bireylerin yaşadıklarına ilişkin öznel duygu ve düşüncelerinin üzerinde önemle durulması gerekmektedir. Eylemciler, Gezi denilince öncelikle sıra dışı, renkli ve heyecanlı bir yaşam deneyiminden söz etmektedir. Hareket sırasında kendilerini daha iyi ve daha önemli hissettiklerini belirtmektedirler. Eylemciler, yaşadıkları atmosferi büyüleyici olarak nitelendirmektedir. Her anı sürprizlerle dolu, şaşırtan, neşelendiren, korkutan ama sürekli heyecanlandıran, bir an festivale, bir an biber gazı cehennemine dönüşen bir ortam... Gezi Hareketi'nin gelecekteki siyasi ve toplumsal etkilerini iyi görebilmek için bireylerin kendi öznel deneyimlerden çıkarttıkları sonuçları izlemek ve iyi anlamak gerekmektedir.

Gezi: Dayanışma, Çoğulculuk ve Mizah

Gezi Hareketi'nin en sık altı çizilen özelliği, farklılıkları bir araya getiren çoğulcu yapısı olmuştur. Önceden farklı düşünen

ve bu yüzden çatışan kesimler arasındaki olumsuz ön yargılar yumuşamış, hatta bazı durumlarda tamamen kırılmıştır. Bir araya gelme, yeni birlikteliklerin doğması için zemin oluşturmuştur. Gezi Hareketi, çoğulculuğu kitlesel bir deneyime dönüştürmüştür. Çoğulcu anlayışın kitleselleşmesi Gezi Hareketi'nin siyasi kültürümüze yaptığı çok büyük bir katkıdır.

Gezi Hareketi'nin bir başka çarpıcı özelliği de güçlü bir dayanışma ruhu geliştirmesi olmuştur. Anti-gaz sarf malzemesi alımı için para yardımında bulunanlar, yaralıları tedavi eden doktorlar, kendini riske atarak zorda kalanın yardımına koşan eylemciler, losyon ve mide ilacı sağlayanlar, evinde dolma ve börek yaparak eylemcilere götüren kadınlar, konser veren sanatçılar, hukukî yardımını esirgemeyen avukatlar, korna çalan şoförler dayanışma ruhuna verilebilecek örneklerden bazılarıdır. Hareket sırasında oluşan dayanışma duygusu, büyük bir sosyal sermaye oluşumunu sağlamıştır.

Gezi Hareketi, çoğulculuğu kitlesel bir deneyime dönüştürmüştür. Çoğulcu anlayışın kitleselleşmesi Gezi Hareketi'nin siyasi kültürümüze yaptığı çok büyük bir katkıdır.

Gezi Hareketi, Türkiye'de kadınların eylemin başat özneleri arasında yer aldığı ilk büyük toplumsal hareket olmuştur. Kadınların varlığı, eylem alanlarındaki erkek egemen kültürü kırmış ve kişiler arası ilişkilerde gerilimlerin azalmasını sağlamıştır. Eylemcilerle mobil telefonlar aracılığı ile sürekli haberleşerek ve onların çeşitli ihtiyaçlarını karşılayarak destek veren anneler de hareketin önemli aktörleri arasında yer almıştır. Çoğunluğu Cumhuriyet mitinglerine de katılmış olan anneler, eylemcilere limon ve sirke sağlamış, zorda kalanları evlerinde misafir etmiş ve oturdukları semtlerde ellerinde Atatürk bayrakları ile yürümüştür. Gezi

Hareketi, siyaset dünyamıza güçlenmiş ve önemli siyasi roller üstelenmeye hazır çok sayıda kadını katmayı başarmıştır.

Gezi Hareketi'ne gençliğin coşkusu, canlılığı, mizahı ve kıvraklığı yansımıştır. Çoğu gözlemciye göre Hareket'in en çarpıcı özelliği, hayranlık uyandıran yaratıcı mizah anlayışı olmuştur. Gençler, kendileri de dâhil olmak üzere herkesle alay etmiş, şiddete karşı koymayı bile eğlenceye, oyuna çevirmiştir. Başbakan'ın Gezi hakkında kullandığı olumsuz ifadeler, gençlerin elinde koza dönüşmüştür. Eylemcileri aşağılamak için kullanılan "çapulcu" sözü, gençlerin dilinde üstünlük ifade eden yeni bir statü edinmiştir. Başbakan'ın her sözlü saldırısı, gençler tarafından karikatürize edilmiş, içi boşaltılmış ve alay konusu yapılmıştır. Buna öfkelenen Hükümet'in yağdırdığı tehditler ve kullanılan kaba kuvvet yine mizah yolu ile püskürtülmüş, moral üstünlük kaba kuvvetten ince zekâya geçmiştir. Siyasi iktidarı bu kadar öfkelenen de, attığı her adımda kendisini eylemciler karşısında böylesine küçük düşürmesi olmuştur. Gezi'de ortaya çıkan mizah, Türk siyasi hayatında yeni ve farklı bir üslubun gelişmekte olduğunu açıkça ortaya koymuştur.

Gezi Hareketi sonrasında başlatılan "Park Forumları", yurttaşların siyasete katılım taleplerinin ne denli güçlü olduğunu göstermektedir. Bu talepler önümüzdeki dönemde yerel birimlerin ve kentlerin gelişimi için alternatif yaklaşım arayışlarının yoğunlaşacağını göstermektedir. Rant odaklı, çevreye duyarlı ve adaletsiz büyüme modelleri karşısında sosyal, yenilikçi ve çevreci sürdürülebilir gelişme ve kentlerin yönetiminde katılımcı demokrasi talebinin artacağını göstermektedir. Yerel paydaşların yerel siyasetin daha güçlü aktörleri haline geldiği katılımcı yönetim anlayışlarının ön plana çıkacağını göstermektedir.

Gezi Hareketi'nin yurt içinde ve yurt dışında en çok dikkat çeken yönlerinden biri de İnternet ve sosyal medyanın yoğun

biçimde kullanılması olmuştur. Gezi Hareketi'nde, mobil telefonlar ve İnternet, protestonun en temel iletişim araçları arasında yer almıştır. Amatör kameralar, elektronik mesajlar, Facebook, Twitter ve YouTube, eylemciler tarafından çok yoğun olarak kullanılmıştır. Gezi Hareketi'nin her safhası ve olayların ayrıntıları sosyal medya aracılığı ile küresel iletişime sokulmuş ve tüm dünya tarafından izlendikçe yaşanan olayların önemi daha da artmıştır.

İletişim teknolojileri katılımcıların önündeki zaman, para, beden gücü, mesafe gibi birçok engeli kaldırmıştır. Böyle olunca yaşlı, engelli, yoksul milyonlarca sessiz yurttaş da Gezi'de yer alabilmiştir. Birçok insan, çok uzak mesafelerden mesajlar göndererek Gezi Hareketi'ne katılabilmektedir. Milyonlarca kişiyi 'dijital eylemciye' dönüştüren "çevrimiçi destek", Gezi Hareketi'ne eşsiz bir moral güç kazandırmıştır.

Gezi Hareketi kendi medyasını oluşturmayı başarmış, yazılı ve görsel medyanın haber ve yorum üzerindeki hâkim etkisini zayıflatmıştır. Olaylar ve gelişmeler sokaklardan sosyal medyaya anında aktarılmış, diğer yönde ise sokaklar, sosyal medyadan gelen mesajlarla beslenmiş ve desteklenmiştir. Sanal dünyada bağlantılar, arkadaşlıklar hatta ortak bir dil ve kültür oluşmuştur.

CHP Her Kademesiyle Gezi'nin Yanında

Gezi Hareketi, siyasi iktidarın tüm alanlarda uyguladığı baskıya karşı siyasi ve toplumsal özgürlükleri savunan bir protesto hareketi ve bir demokrasi uyarısıdır. AKP, Gezi Hareketi'ni iç ve dış mihrakların Türkiye'de istikrarı bozmak için tezgâhladığı büyük bir komplo olarak sunmuştur. Hükümet, güvenlik güçlerini orantısız güç kullanmaya zorlayarak Gezi Hareketi'ni sindirmeye ve bastırmaya çalışmıştır. CHP ise başından itibaren Gezi'yi özgür, kendine güvenen ve kendi düşünceleri doğrultusunda davranan yurttaşların hareketi olarak görmüştür. CHP, Gezi Hareketi'nin özerk dinamiğini vurgulamış, bu özerkliği

zedeleyecek girişimlerde ve yönlendirici müdahalelerde bulunmaktan bilinçli olarak kaçınmıştır. CHP, Gezi Hareketi'ni yönlendiren bir merkezin olmadığını ve emir komuta zinciri ile işleyen hiyerarşik bir örgütlenme yapısının bulunmadığını ısrarla vurgulamıştır.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Gezi Parkı'nda barikatın kaldırıldığı gün İstanbul'da yapılması planlanan mitingini iptal ederek, Taksim'e giden yüz binlerce CHP'li arasında toplantıya bir yurttaş olarak katılmıştır. CHP İstanbul İl Örgütü ve milletvekilleri, Taksim Platformu'nun konuya ilişkin görüş ve taleplerini dinlemiştir. CHP milletvekilleri, güvenlik güçleri ile görüşmeler yaparak, gençlerle konuşarak, gaz ve tazyikli su kullanımını ve hangi taraftan gelirse gelsin şiddeti önlemek için yoğun çaba sarf etmiştir. Gece gündüz demeden, gözaltına alınan eylemcilere hukuki yardım ve yaralılara tıbbi destek sağlamaya çalışmışlardır.

CHP örgütleri hayatını kaybedenlerin, yaralananların, evlerine baskın yapılarak tutuklananların, bursu kesilenlerin ve tüm diğer mağdurların ailelerine ulaşarak gerekli yardımları yapmaya çalışmıştır.

CHP için Gezi Hareketi, Türkiye'de giderek kısıtlanan ve baskı altına alınan özgürlüklerin savunulması için verilen tarihi bir demokrasi mücadelesidir. CHP için Gezi Hareketi ülkemizde özgürlükçü, katılımcı ve çoğulcu demokrasi mücadelesi doğrultusunda atılmış tarihi bir adımdır.

Tüm dünyada ve özellikle Avrupa'daki sol partilerde olduğu gibi CHP, toplumsal hareketlerin taleplerinin siyasi kurumlara taşınmasını temel işlevleri arasında görmektedir. Günümüzde siyasi partiler ile toplumsal hareketler arasındaki ilişkiler bir iş bölümü anlayışı üzerine oturtulmaktadır. Siyasi partilerin öncelikle temsili demokrasiyi, toplumsal

hareketlerin ise öncelikle katılımcı demokrasiyi geliştirmesi beklenmektedir. Başka bir deyişle, toplumsal hareketler parlamentoda doğrudan temsil yetkisine sahip olmadığı için onların bu açığını siyasi partiler kapatmaktadır. Toplumsal hareketler ise siyasi partilere yeni insan kaynakları, yeni fikirler ve yeni talepler sunarak onların daha katılımcı kurumlara dönüşmelerini sağlamaktadır. Sonuçta siyasi partiler ile toplumsal hareketler birbirini tamamlayarak hem temsili hem de katılımcı demokrasiyi güçlendirmektedir.

CHP ve Gezi'nin Ortak Paydaları

CHP ile Gezi Hareketi arasındaki en önemli bağ, savunulan ortak değerlerdir. Bu değerler arasında öncelikle özgürlük, insan hakları, kadın-erkek eşitliği, çoğulculuk, hoşgörü ve demokrasiyi sıralayabiliriz. Hem Gezi Hareketi hem CHP, bireylerin özel yaşamlarına müdahale edilmesine karşıdır. CHP geleceğe yönelik siyasi misyonunu "özgürlük ve demokrasi hedefini gerçekleştirmek" olarak tanımlamıştır.

CHP, tarihi birikiminin verdiği güç ve inançla Gezi Hareketi ile başta dayanışma, eşitlik, barış, demokrasi olmak üzere tüm ortak değerler üzerinde inşa edilmiş yeni ve daha iyi bir toplum kurma hedefini paylaştığı en büyük siyasi partidir.

CHP sosyal medyanın kullanılması konusunda Gezi Hareketi'nin deneyim ve pratiklerinden en üst düzeyde yararlanmaktadır. CHP milletvekilleri, örgüt yöneticileri, üyeler ve partinin Gençlik ve Kadın Kolları, park forumlarını ve kapalı alanlarda sürdürülen tartışmaları izlemekte ve ortaya atılan görüş ve talepleri Parti'ye aktarmaktadır. CHP, yeni parti programını hazırlarken sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra, Gezi

platformlarının görüşlerine başvurarak katılımcı bir süreç uygulayacaktır. Nihayet, CHP ile Gezi Hareketi arasındaki ilişki CHP'nin genç kuşaklarla buluşması çerçevesinde ele alınmalıdır. Gezi Hareketi ile yakın bir siyaset bağının kurulması, CHP'li gençlerin bu alanda yürüteceği çalışmalar kadar parti örgütünün gençleşmesinden geçmektedir. Gezi Hareketi, yetenekli gençlerin siyasete kazandırılması için zengin bir insan kaynağı sunmaktadır.

CHP için Gezi Hareketi, Türkiye'de giderek kısıtlanan ve baskı altına alınan özgürlüklerin savunulması adına verilen tarihi bir demokrasi mücadelesidir. CHP için Gezi Hareketi ülkemizde özgürlükçü, katılımcı ve çoğulcu demokrasi mücadelesi doğrultusunda atılmış tarihi bir adımdır. CHP, kuruluş felsefesinden gelen anlayışla, doksan yıllık siyasi tarihi boyunca Türkiye'de gerçekleştirilen tüm ilerici toplumsal hareketlerin yanında ve merkezinde yer almıştır. CHP'nin kendisi büyük bir toplumsal ve siyasi hareketten, Türkiye'nin kurtuluş hareketinden doğmuştur. Parti'nin iki temel ideolojik dayanağından biri olan Cumhuriyet değerleri bu hareketin üzerinde yükselmiştir. CHP'nin diğer temel ideolojik dayanağını oluşturan sosyal demokrasi, Türkiye'de yükselen işçi hareketi ile birlikte emeğin üstünlüğünü savunan "Ortanın Solu" hareketinin ürünüdür. CHP, Cumhuriyet tarihi boyunca başta gençlik ve kadın hareketleri olmak üzere tüm ilerici toplumsal hareketlere destek vermiş ve her zaman bu hareketlerin başlıca savunucusu olmuştur. CHP, toplumsal hareketlerle bağlar kurmak, birlikte çalışmak ve ortak değerleri savunmak konusunda en zengin deneyime sahip olan partidir. CHP, tarihi birikiminin verdiği güç ve inançla Gezi Hareketi ile başta dayanışma, eşitlik, barış, demokrasi olmak üzere tüm ortak değerler üzerinde inşa edilmiş yeni ve daha iyi bir toplum kurma hedefini paylaştığı en büyük siyasi partidir.

